РНИДС
Регистар националног интернет домена Србије

.rs .срб

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ 2015.

САДРЖАЈ

Увод 1

2015. у бројкама 2

1. Поздравне речи. 3

2. Послови Регистра и тржиште домена 4

Систем за регистрацију назива домена 5

Развој и примена правила за регистрацију 6

Развој тржишта домена. 7

Међународна сарадња. 15

3. Пословање Канцеларије 17

Ефикасност и ефективност пословања 19

4. Рад Фондације 21

Јавност рада 22

Органи и тела Фондације 23

Спровођење Споразума о сарадњи са Министарством 25

5. Подршка развоју Интернета у Србији. 26

Сарадња са државним институцијама 27

Односи са интернет заједницом 28

Управљање Интернетом 34

РНИДС-CERT 35

RSNOG 35

Импресум. К3

Контакт К4

УВОД

Данко Јевтовић

директор РНИДС-а

Од када смо 2011. започели са креирањем годишњих извештаја РНИДС-а, ово је његово пето издање. Поред свих осталих редовних начина извештавања, ово је најсажетији облик наших годишњих активности и битан елемент јавности у раду РНИДС-а.

Најважније активности и догађаји током 2015. били су:

- Предат је трогодишњи извештај о раду РНИДС-а по Споразуму са министарством
- Завршен је нови софтвер за регистрацију назива домена
- Закључен је уговор за испоруку и одржавање опреме и софтвера за инфраструктуру, на основу тендера са јавним позивом
- Измењени су Општи услови регистрације назива интернет домена чиме је укинута обавеза достављања ЈМБГ-а за грађане Србије
- Пуштена је у рад нова веб презентације Фондације рнидс.срб / rnids.rs и унапређена је едукативно-промотивна веб презентација домен.срб / domen.rs страницама са Провером слободних назива домена и Изборником овлашћених регистара.
- Реализована је едукативно-промотивна кампања „Знамо се са Нета!“, која је промовисала домене намењене предузетницима
- Конференција ДИДС је добила други дан – Регионални интернет форум (РИФ), уз званичну подршку ICANN-а и EuroDig-а
- Одржане су „Pitajte.RS“ радионице, нова форма комуникације са заједницом
- РНИДС се серијом предавања и панел дискусијом укључио у обележавање Европског месеца сајбер безбедности
- Одржана је прва Конференција RSNOG заједнице мрежних оператора уз организациону и логистичку подршку РНИДС-а
- РНИДС је организовао 48. CENTR-ову правну радионицу у Београду

Организација се показала стабилно и сарадња између органа Фондације је била врло успешна. То потврђују и позитивне оцене независних експерата за анализу организационог модела у пракси и испуњеност циљева РНИДС-а, и за оцену поузданости безбедности ИКТ система РНИДС-а, утврђених Споразумом са министарством надлежним за информационо друштво.

Избор представника РНИДС-а у органе и радна тела међународних организација је посебно значајно признање за рад Фондације и за углед српске интернет заједнице.

Најзначајније је што је урађен велики посао за суштинско унапређење основне делатности РНИДС-а, односно Система за регистрацију назива домена.

2015. У БРОЈКАМА

НОВО У 2015:

1 **нови едукативни пројекат**
- Pitajte.RS

2 **нова стручна скупа**
- Регионални интернет форум
- Конференција RSNOG

3 **нове радне групе**
- Радна група за измену одредби аката којим се уређује питање података који се прикупљају од регистраната
- Радна група за CERT за подручје националних интернет домена
- Радна група за увођење IDN знакова на други ниво националних домена

4 **нове анализе тржишта домена**
- Статистичка анализа по новој методологији за праћење основних показатеља тржишта назива националних интернет домена
- Аналитички преглед нивоа развоја .RS домена у поређењу са земљама Централне и Источне Европе
- Квалитативно истраживање са предузетницима о коришћењу Интернета
- Анализа присуства домаћих предузећа на .RS домену

5 **нових трогодишњих извештаја предвиђених Споразумом са Министарством**
- Извештај о функционисању организационог модела РНИДС-а
- Извештај о информатичкој безбедности, заштити података и континуитету рада у ИКТ систему РНИДС-а
- Извештај о доступности главних DNS сервера за националне домене
- Извештај о доступности Система за регистрацију националних домена – RsReg
- Извештај о стању средстава Фондације РНИДС

СТАЊЕ НА КРАЈУ 2015:

12
запослених у Канцеларији РНИДС-а

38
овлашћених регистара

70
суоснивача РНИДС-а

2.963
регистрованих назива .СРБ домена

88.872
регистрована назива .RS домена

ПОЗДРАВНЕ РЕЧИ

Зоран Бухавац

председник Конференције суоснивача РНИДС-а

Поштовани чланови локалне интернет заједнице,

Вишеактерски модел управљања Интернетом последњих пар година је доминантна тема глобалних форума на којима се окупљају представници интернет заједнице широм света и циљ коме се тежи. Ваш и наш РНИДС је од оснивања постављен управо на тим принципима и поносни смо што су наша Фондација и њен модел организације током девет година доживели своју пуну потврду у пракси управљања националним интернет доменима.

У 2015. је изабрано ново руководство Конференције суоснивача РНИДС-а, број суоснивача је порастао на 70, а унапређени су и основни акти Фондације. Изменама Статута РНИДС-а проширили смо допунске циљеве и активним деловањем на повећању информационе безбедности у Србији, чиме су створени услови за почетак формирања РНИДС-CERT-а за подручје националних домена. Брига о безбедности домаћих корисника Интернета настављена је и серијом предавања о сајбер безбедности на факултетима, а посебно је био богат програм октобарских догађаја током „Европског месеца сајбер безбедности". Локалну интернет заједницу РНИДС је окупио и током две серије предавања у оквиру едукативног програма „Pitajte.RS".

Регионална сарадња је проширена споразумима са хрватским и словеначким интернет регистрима, а потписани су и споразуми о сарадњи са Дирекцијом за еУправу и Заводом за интелектуалну својину. Потписивањем Уговора о приступању РНИДС-у, сви домаћи правни субјекти и предузетници могу да постану суоснивачи и део ове успешне интернет приче.

Војислав Родић

председник Управног одбора РНИДС-а

Поштовани корисници српског интернет простора,

РНИДС настоји да омогући стабилно и безбедно интернет окружење у којем могу да се неспутано развијају пословни и креативни потенцијали домаћих интернет посленика. Управљање националним доменским простором захтева примену највиших савремених техничких стандарда у свакодневном раду. Зато је РНИДС у 2015. обновио инфраструктуру система за регистрацију, како би унапредио системе за регистрацију националних домена у складу са светским трендовима.

Дан интернет домена Србије је организован по шести пут, овог пута као дводневни догађај, а подршку ДИДС-у је пружио и ICANN, који је овај догађај уврстио у свој званични календар дешавања на светској интернет сцени. Другог дана ДИДС-а је одржан Регионални интернет форум, на коме су учествовале наше колеге из суседних земаља и глобалних организација. Бројни други скупови, организовани самостално, или у сарадњи са реномираним партнерима, заокружују слику нашег активног наступа у домаћем и међународном интернет окружењу.

Фондација РНИДС је поуздан партнер који вам омогућује да први корак вашег наступа на Интернету буде стабилан темељ будућих успеха у пословању и сваком другом виду активног интернет присуства.

1

ПОСЛОВИ РЕГИСТРА И ТРЖИШТЕ ДОМЕНА

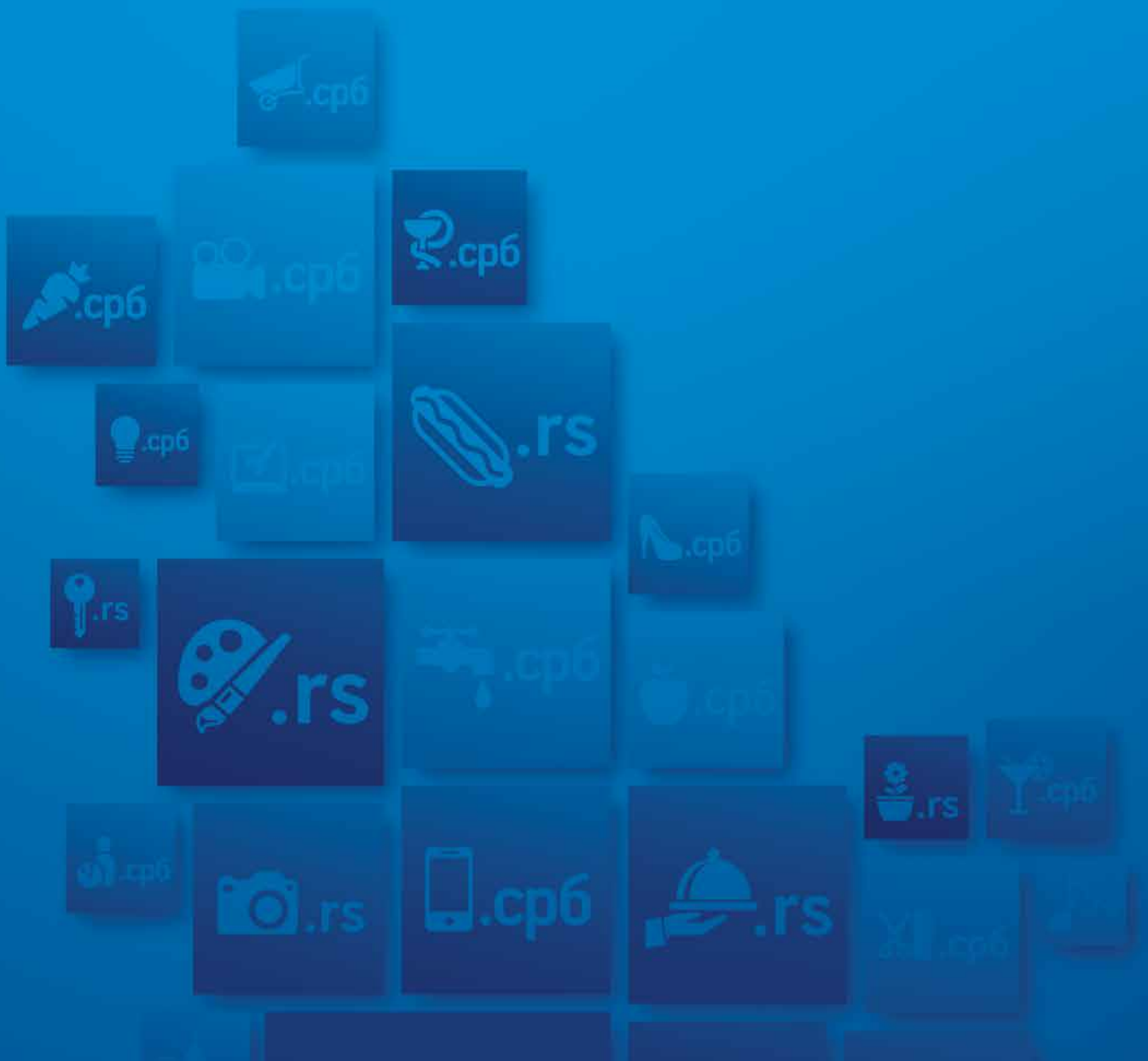

СИСТЕМ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ НАЗИВА ДОМЕНА

ИКТ инфраструктура

Током 2015. није било прекида у раду и сви сервиси РНИДС-а су радили без прекида, проблема или успорења и били су доступни корисницима 100% времена:

Назив сервиса	Трајање прекида	Расположивост
DNS сервис	Без прекида	100%
Сервиси RsReg апликације	Без прекида	100%
Финансијски сервиси регистрације	Без прекида	100%

Почетком године је набављен и пуштен у рад нови софтвер за праћење рада система и аутоматско обавештавање у случају догађаја који могу бити критични за рад кључних сервиса или важних делова система.

Нови софтвер за регистрацију назива домена

У складу са уговором са изабраним партнером за израду новог софтвера за регистрацију назива домена и вршиоцем надзора договорен је План рада и динамика израде и тестирања новог софтвера, а планиране активности су завршене у складу са планом реализације. РНИДС је набавио и софтвер за тестирање EPP протокола који је наменски израђен по захтеву Регистра.

Техничка сарадња са овлашћеним регистрима

У складу са планом развоја новог софтвера за регистровање домена, инсталирана је нова верзија Microsoft SQL сервера и тест окружење са новом апликацијом за регистрацију назива интернет домена који су стављени на располагање заинтересованим ОР-овима. У последњем кварталу инсталирани су сервиси за тестирање нове апликације и машинског интерфејса за регистрацију домена.

Систем за разрешење DNS упита

Имплементирани су нови скривени мастер сервери, остварена је IPv6 конективност, тако да сада 6 од 8 DNS сервера РНИДС-а пружају DNS одговоре и преко овог протокола. Од средине децембра RIPE је укључио континуирано праћење рада DNS сервиса за .RS и .СРБ домене. RIPE NCC DNS Monitoring Service (DNSMON) пружа детаљан и објективан приказ квалитета DNS сервиса највишег нивоа.

Безбедност Регистра

Током 2015. није било значајнијих напада на сервисе и инфраструктуру РНИДС-а и ти напади нису проузроковали сметње у раду сервиса РНИДС-а.

Остали ИКТ сервиси

Безбедност нове веб презентације РНИДС-а је подигнута на виши ниво, обезбеђивањем EV SSL сертификата за rnids.rs и рнидс.срб домен. Уведена је HTTP Strict Transport Security (HSTS) полиса рада по којој се форсира рад по сигурнијем протоколу. Такође, двоструки систем за прављење и чување резервних копија веб сајта омогућава брзо враћање садржаја на претходно стање, као и подизање сајта на другој локацији у случају потпуног отказа презентације која се сада налази код комерцијалног провајдера.

РАЗВОЈ И ПРИМЕНА ПРАВИЛА ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ

Унапређење аката о регистрацији

РНИДС је у 2015. радио на унапређивању **Општих услова о регистрацији назива националних интернет домена**. Након консултација са Службом Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, РНИДС је формирао Радну групу која је предложила укидање ЈМБГ-а као обавезног податка.

Конференција суоснивача је на седници од 19. 9. 2015. усвојила измене, а почев од 19. 10. 2015. ЈМБГ више није обавезан податак приликом регистрације .RS и .СРБ домена. Већ унети ЈМБГ-ови регистраната остаће у збирци података, с тим што ће регистранти моћи да их уклоне. Регистранти, који то желе, имаће могућност да уз податке о регистрацији домена наведу и свој ЈМБГ, а то може бити од користи за утврђивање идентитета у неким случајевима, рецимо приликом преноса регистрације домена на друго лице.

Надзор над применом аката о регистрацији

Комисија за поступање по примедбама у вези регистрације назива домена је разматрала и одлучивала поводом три приговора, који су се односили на процедуру регистрације и податке који се прикупљају од регистранта, на пословање овлашћеног регистра у вези процедуре регистрације и продужења регистрације назива домена и на оспоравање промене регистранта и враћање назива домена претходном регистранту.

Решавање спорова у вези са називом домена

Пред **Комисијом за решавање спорова у вези назива националних интернет домена**, у 2015. решено је седам спорова:

- “Les Publications Conde Nast” је добио спор за vogue.rs
- „Calvin Klein“ је добио спор за ck.rs
- Физичко лице које је регистровало жиг „потрчко“ пред Заводом за интелектуалну својину Републике Србије је добило спор за potrckobeograd.rs
- „Bayerische Motoren Werke“ је добио спорове за bmwmotorrad.rs и bmwkum.rs
- “Eli Lilly Corporate Center” је добио спор за cialis.in.rs, а тражио је престанак регистрације назива домена
- „International Business Machines Corporation“ је добио спор за ibm.rs

РАЗВОЈ ТРЖИШТА ДОМЕНА

Број домена

Укупан број назива националних интернет домена повећан је у 2015, и на крају године износи 91.835, што је за 3.926 више него на крају 2014. Стопа раста у односу на 2014. износи око 5%, док је годишња стопа раста у претходном петогодишњем периоду на нивоу од око 6%. Месечна стопа раста укупног броја назива националних интернет домена у 2015. износи 0,35%, у односу на претходне године када су стопе износиле 0,18% у 2014, 0,13% у 2013, 1,21% у 2012. и 0,73% у 2011.

У 2015. број .RS домена порастао је за 5,1% у односу на претходну и 18% у односу на 2013. Годишња стопа раста .RS домена у протеклом петогодишњем периоду износи око 5% уз стабилан тренд раста на годишњем нивоу, док се месечна стопа раста усталила на нивоу 0,4%. Укупан број .СРБ домена исказује пад од око 7%, што је у складу са процентом обнове, који на годишњем нивоу износи око 79%.

Тренд броја обновљених .RS назива интернет домена у 2015. у потпуности одговара тренду из претходних година. Највише вредности се остварују у фебруару/марту и септембру на основу чега је и установљена сезонска компонента у кретању ове величине. Тренд новорегистрованих .RS назива интернет домена у 2015. прати динамику успостављену у току претходних година. Максималне вредности остварују се крајем првог и почетком четвртог квартала, што је у складу са сезонским варијацијама исказаним у претходном периоду. У 2015. регистровано је 17.795 нових .RS домена, што је за око 1,5% мање него у 2014.

Тржишна сарадња са ОР-овима

Током 2015. успешно је спровођен **Програм суфинансирања оглашавања**. Свих 16 ОР-ова који су потписали Уговор о суфинансирању остварили су право на иницијалних 100.000 динара, увећаних за средства у складу са трансакцијама обављеним у претходних девет месеци.

У четвртом кварталу је маркетиншким одељењима ОР-ова послат линк ка анонимном упитнику у вези са информисањем, Програмом суфинансирања, промотивним кампањама и едукацијом. Анализа пристиглих одговора указује на то да су ОР-ови највише заинтересовани да од РНИДС-а добијају информације о ранг листама, интерним обавештењима и статистикама у вези са доменима из земље и региона. Оцењујући успешност Програма суфинансирања, скоро сви који су учествовали у њему су дали највише оцене, како самом програму тако и сарадњи са РНИДС-ом. Што се едукације тиче, већина ОР-ова изразила је потребу за специјализованим радионицама и обукама на теме безбедности DNS система, интернет идентитета, брендирања и, уопште, дигиталног маркетинга.

Едукативно-промотивне кампање

Промовисање нових сервиса на сајту домен.срб / domen.rs

Кључне промене на сајту домен.срб / domen.rs десиле су се у трећем кварталу 2015. када су успостављена два нова сервиса - **Провера доступности слободних назива домена** (WHOIS проверавач) и **Изборник овлашћених регистара**. Ове промене су допринеле бољем и ефикаснијем спровођењу едукативно-промотивних кампања, и у великој мери омогућиле унапређење мерења постигнутих резултата. Промоција тих сервиса имала је за циљ повећање интересовања циљних група за регистрацију интернет домена и упознавање са новим функционалностима сајта.

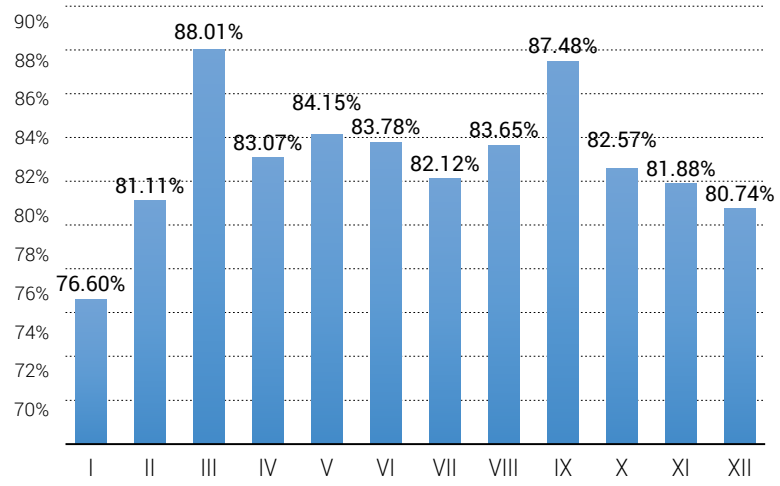

Проценат обнове .RS домена у 2015. по месецима

Највиши проценат обнове је у месецима у којима и истиче регистрација домена, што је повезано са периодима са почетка рада .RS домена.

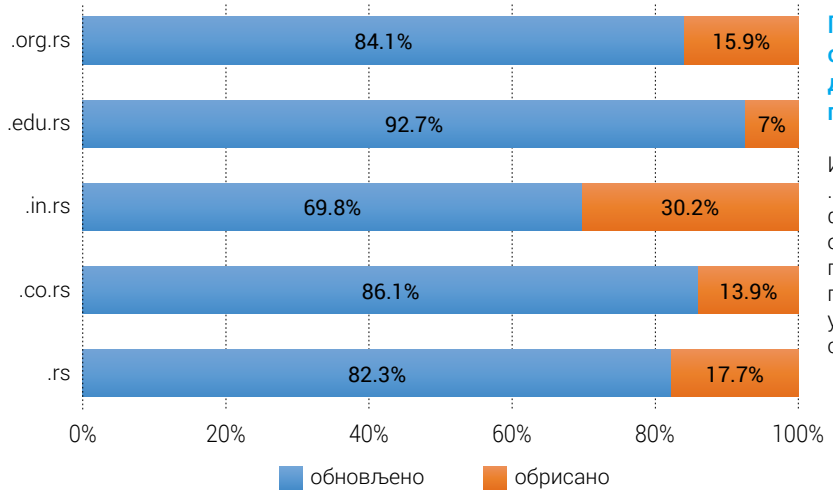

Проценат обнове .RS домена у 2015. по поддоменима

Изузев поддомена .IN.RS намењеног физичким лицима, остали поддомени показују висок проценат обнове, уз константни, стабилни раст.

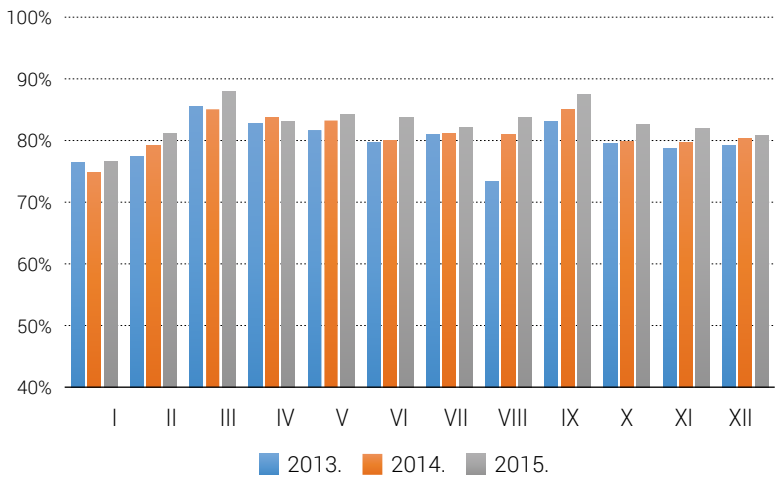

Проценат обнове .RS домена упоредно по годинама

Раст процента обнове исказује стабилан позитивни трогодишњи тренд, уз стопу која не прелази 1,5%, што се сматра одрживим и близу је нивоа најуспешнијих светских националних регистара.

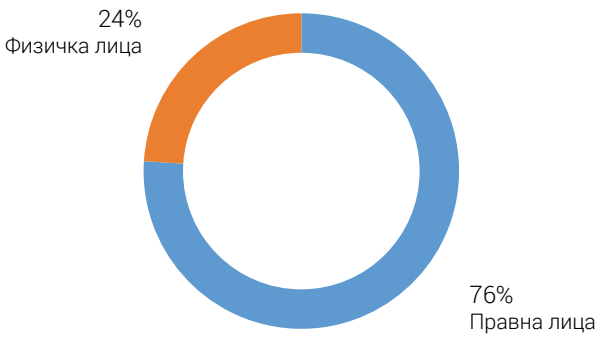

Регистранти .RS домена у 2015.

Правна лица и предузетници чине три четврине корисника.

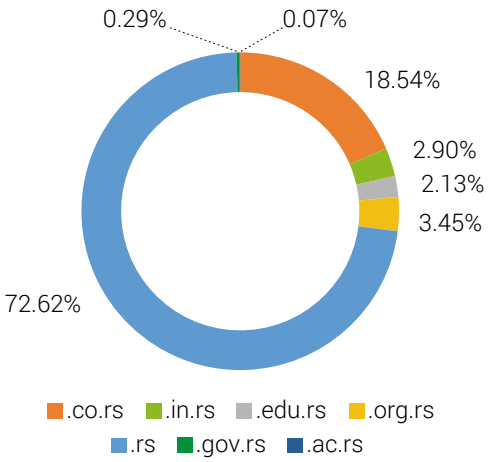

Структура .RS доменског простора по поддоменима

Регистранти се најчешће одлучују за .RS и .CO.RS домене, то јест за оне намењене за пословне потребе.

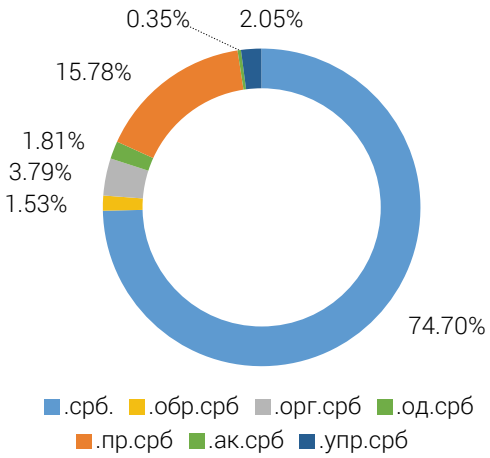

Структура .СРБ доменског простора по поддоменима

Регистранти се најчешће одлучују за .СРБ и .ПР.СРБ домене, то јест за оне намењене за пословне потребе.

САЈБЕР ИДЕНТИТЕТ

у епизоди

#ZnamoSeSaNeta

Признајем, ја сам истовремено **и човек и предузетник!**
Двоструки идентитет, такорећи.
Што би се рекло - **физичко лице с печатом...**

Мада, слабо користим печат, јер све што могу обављам преко Интернета:
рекламирање, уговарање, фактурисање... банка, књиговођа, порези...
а и друге приватне ствари, знате на шта мислим...

www.imeprezime.in.rs **www.nazivfirme.co.rs**

Комшије ме знају по мом рођеном imeprezime.in.rs,
а муштерије по званичном nazivfirme.co.rs.
И сви кажу "**Знамо се са Нета!**"
Зато за мене сајбер идентитет, и лични и пословни - нема цену!

Веровали или не, **потпуни сајбер идентитет** на .IN.RS и .CO.RS доменима
годишње ме кошта мање од цене израде печата. А има више смисла...

Познато ти је све ово? Онда одмах посети:
- **domen.rs/whois** - Провера слободних домена
- **domen.rs/registri** - Избор овлашћених регистара

РНИДС
Регистар националног интернет домена Србије

.rs .срб

Промоција на Интернету и PR активности су биле најинтензивније у трећем, док је оглашавање у резултатима Гугл претраге, настављено и током целог четвртог квартала. Све ове активности резултирале су са 24.640 посета сајту домен.срб / domen.rs, од којих је око 91% остварено у трећем кварталу, када је оглашавање било најинтензивније. Промоција Провере доступности домена и Изборника допринела је повећању долазног саобраћаја и кроз неплаћене канале. Захваљујући PR текстовима, дељењима на друштвеним мрежама и осталим активностима, тај саобраћај је у трећем кварталу порастао за око 55% (око 4.000 посета у односу на око 2.600 из другог квартала). Ови посетиоци су били натпросечно заинтересовани за регистрацију домена, тако да је остварено и око 1.000 кликова на боксове ОР-ова.

Знамо се са Нета!

Едукативно–промотивна кампања "Знамо се са Нета!" спроведена је од 16. 9. до 29. 12. 2015. и била је намењена предузетницима и појединцима који имају потребу да свој посао или себе саме представе и на Интернету. Дати су корисни савети и истакнуте предности .CO.RS и .IN.RS домена за пословни (на адреси **nazivfirme.co.rs**), односно лични сајбер идентитет (на адреси **imeprezime.in.rs**), а обе адресе су преусмерене на одговарајуће стране сајта домен.срб / domen.rs. Кампања је била усмерена на едукацију о важности домена за изградњу сопственог интернет идентитета и повећање интересовања циљних група за регистрацију националних интернет домена. Спроведене су промотивне активности на Интернету и пласирани текстови и огласи у часописима и на дигиталним билбордима широм Београда.

Инспирација за кампању је савремени српски предузетник, власник свог сопственог малог бизниса, кога и закони и пословно окружење третирају као "физичко лице с печатом", то јест појединца коме се посао и живот, фирма и породица, службено и лично... стално преплићу. Предузетник је стално у некој врсти двоструког идентитета, јер су и правне и имовинске границе између његовог пословног идентитета, као фирме, и личног идентитета, као грађанина, веома танке, а често их и нема. Он у данашњем времену, у коме је јако битан и сајбер идентитет кроз присуство на Интернету, и као предузетник и као појединац мора да води рачуна о својој препознатљивости у виртуелном свету. Пуко присуство само на друштвеним мрежама није гаранција постојања сајбер идентитета, већ је основа за оба сајбер идентитета поседовање трајне адресе на сопственом интернет домену, преко које увек, сви, лако могу да пронађу и препознају и фирму и појединца.

Анализа резултата у трећем и четвртом кварталу указује на то да је кампања "Знамо се са Нета!" осетно повећала посећеност сајту домен.срб / domen.rs и број посетилаца који му се више пута враћају. Ова кампања је први пут промовисала .RS поддомене и многе потенцијалне кориснике по први пут упознала са њима, што је крајем квартала довело до значајног повећања регистрованих назива домена у овим доменским просторима.

Интернет присуство РНИДС-а

Сајт дидс.срб / dids.rs

Редизајнирани сајт ДИДС-а је финализован током првог квартала 2015. Садржај сајта је, као и раније, доступан на ћирилици и латиници и на енглеском језику. На њему су, поред информација о Конференцији ДИДС 2015, у оквиру архиве доступни материјали (текстови, фотографије и видео снимци) и са свих претходних Конференција од 2011. Пре Конференције је на сајту била омогућена регистрација посетилаца и новинара који су могли да се пријаве коришћењем е адреса на регионалним националним доменима. Након провере исправности и валидности унетих адреса, систем је генерисао и слао е-карте са јединственим бар-кодом, што је нова функционалност у односу на претходне године.

Сајт домен.срб / domen.rs

Као и претходне године, сајт „Дом домаћих домена" је остао централно место за едукацију корисника Интернета у Србији о регистрацији националних интернет домена. Поред постојећих „Шта све можеш са својим доменом?" савета, текстовима о предностима националних интернет домена и осталих садржаја, на сајту домен.срб / domen.rs су објављивани и текстови о ћириличком домену, сајбер безбедности и две нове странице са садржајима кампање „Знамо се са Нета!".

У трећем кварталу 2015. сајт је добио два нова сервиса:

- **Провера доступности назива домена** (domen.rs/whois) је унапређена бројним новим функционалностима које су убрзале претрагу расположивости назива интернет домена. Сада је провера могућа и једноставним уписивањем било ког појма, свеједно да ли је на ћирилици или латиници. Ако је текст уписан у складу са правилима именовања .RS и .СРБ домена, корисник добија резултат у свих пет доменских простора одједном, зависно од одабраног писма. Уколико је тражени назив домена заузет, корисник добија јавно доступне информације о називу домена, регистранту и контактима, уз могућност директне израде потврде у PDF формату. Уколико је пак тражени назив домена слободан, корисник добија линк ка Изборнику овлашћених регистара.

- **Изборник овлашћених регистара** (domen.rs/registri) након редизајна омогућава једноставну претрагу (филтрирање) према услугама које ОР-ови пружају, а сортирање је доступно на основу броја услуга, градова из којих су ОР-ови или назива ОР-а. Овлашћени регистри су у Изборнику представљени у појединачним боксовима који, осим што садрже логотипе ОР-ова и графичке приказе услуга, посетиоце воде директно на њихове сајтове и странице где могу да провере цене и региструју домене. У Гугл аналитици је започето праћење кликова посетилаца на боксове појединачних ОР-ова, што је узето као кључни показатељ њихове заинтересованости за регистрацију националних интернет домена, тј. колико је потенцијалних регистраната са сајта домен.срб / domen.rs послато на одредишне странице ОР-ова.

Ове две нове функционалности су у великој мери унапредиле корисничко искуство, јер посетиоци више нису били приморани да, након читања савета и упутстава за регистрацију домена, напусте сајт и оду на rnids.rs / рнидс.срб како би проверили доступност жељеног домена и одабрали овлашћени регистар. Све ово је домен.срб / domen.rs учинило још релевантнијим местом на Интернету, коме су се посетиоци током године враћали као корисном ресурсу за изградњу и унапређење сопственог онлајн присуства.

Присуство РНИДС-а на друштвеним медијима

Највећу пажњу и број пратилаца бележе РНИДС-ови Фејсбук и Твитер налози. РНИДС је присутан и на Google+, YouTube-у и LinkedIn-у, на којима је публика која прати активности мањег обима и са споријим порастом. Без обзира на то, сви РНИДС-ови профили на друштвеним медијима су редовно уређивани, уз интензивно оглашавање само на Фејсбуку и Твитеру. Током

2015. тестирано је и оглашавање на LinkedIn-у, које се показало неисплативим. У поређењу са 2014, публика која нас прати на **Фејсбуку** повећала се за 16% док је број пратилаца РНИДС-овог **Твитер** профила, захваљујући оглашавању, порастао за 58%. Комуникација на друштвеним медијима је у 2015. унапређена и отварањем РНИДС-ових налога на **Пинтересту** и **Инстаграму**.

Анализе тржишта домена

Почетком 2015. Удружење европских регистара националних интернет домена највишег нивоа (CENTR), у сарадњи са француским регистром, креирало је **нову методологију за праћење основних показатеља тржишта назива националних интернет домена**. Нова методологија, уместо категорија попут броја новорегистрованих, обновљених и обрисаних назива домена, користи појмове стопа креирања или креациона стопа (creation rate), стопа задржавања или ретенциона стопа (retention rate) и стопа брисања (deletion rate). Посматрајући остварене вредности ова три показатеља, у поређењу са медијалним резултатима на европском нивоу, може се закључити да Србија остварује резултате који у потпуности одговарају оствареним просечним вредностима на нивоу Европе.

Крајем првог квартала Канцеларија је израдила **Аналитички преглед нивоа развоја .RS домена у поређењу са земљама Централне и Источне Европе**, који је упућен Управном одбору РНИДС-а. Преглед обухвата 15 земаља и састоји се из четири повезане тематске целине, које представљају четири показатеља развоја доменског тржишта: укупан број домена, раст укупног броја домена, вредност тржишта и цене домена, као и број овлашћених регистара. Сумирањем показатеља обрађених студијом може се закључити да Србија има добро постављене темеље тржишта националних домена, као и велики потенцијал у смислу раста. Позитиван дугогодишњи раст, избалансирана цена и либерална правила регистрације представљају стабилне темеље за будући развој тржишта. Ипак, евидентна је потреба за интензивним подизањем нивоа ИКТ писмености, константним унапређењем ангажованости тржишних учесника и стварањем адекватних тржишних услова (усклађени законски и економски оквири које поштују сви учесници на тржишту).

Агенција МАСМИ је током четвртог квартала, за потребе РНИДС-а, спровела **Квалитативно истраживање са предузетницима о коришћењу Интернета**, о томе како предузетници и микро предузећа (до 5 запослених) користе (или не користе) Интернет у пословне сврхе. Истраживање је прикупило и анализирало информације о томе на који начин се Интернет користи као основно средство продаје, промоције, комуникације и информисања, како размишљају и понашају се они којима је Интернет још увек непознаница и који не знају како да Интернет искористе како би унапредили своје пословање, а како они који Интернет већ користе на прави начин, како мали привредници решавају своју потребу за Интернетом, да ли и кога консултују, да ли и кога ангажују и коме верују.

Током четвртог квартала, спроведена је **Анализа присуства домаћих предузећа на .RS домену**, које показује да од 150 предузећа са највећом нето добити у 2014, њих 71% има регистрован .RS домен, што је значајно мање него у 2013. (81%). Ситуација је још лошија код најбољих 150 малих и средњих предузећа, од којих само 59% има регистрован .RS домен, што је такође значајно мање него у 2013. (65%). Подаци за 2014. указују на смањену свест и потребу за присуством на националном интернет домену, али је примећено да се на обе листе за 2014, налази велики број предузећа која су у стечају или ликвидацији, што може бити разлог недостатка бриге о присуству на Интернету и националном интернет домену.

Анализа присуства РНИДС-а у медијима

Током 2015. РНИДС је имао укупно 698 објава у свим врстама медија. У првом кварталу је забележено укупно 275 објава, а најзаступљеније теме су биле Конференција ДИДС 2015 (укупно 175 објава) и трећи рођендан .СРБ домена, као и о ћирилици уопште (укупно 42 објаве). У другом кварталу је забележено укупно 156 објава, које су већином покривале тему

сајбер безбедности (укупно 37 објава) и SEE4 – RIPE NCC скуп (укупно 34 објаве). У трећем кварталу су забележене 72 објаве, које су покривале углавном вест о новој страни за проверу доступности домена и Изборнику на сајту домен.срб / domen.rs (укупно 19 објава) и кампању "Знамо се са Нета!" (укупно 15 објава). У четвртом кварталу је забележено укупно 195 објава, а најзаступљеније теме су биле сајбер безбедност и скуп "Мобилно, а безбедно у Србији!" (укупно 67 објава) и скуп "Интернет приступ у Србији: Проблеми, изазови, решења " (укупно 47 објава).

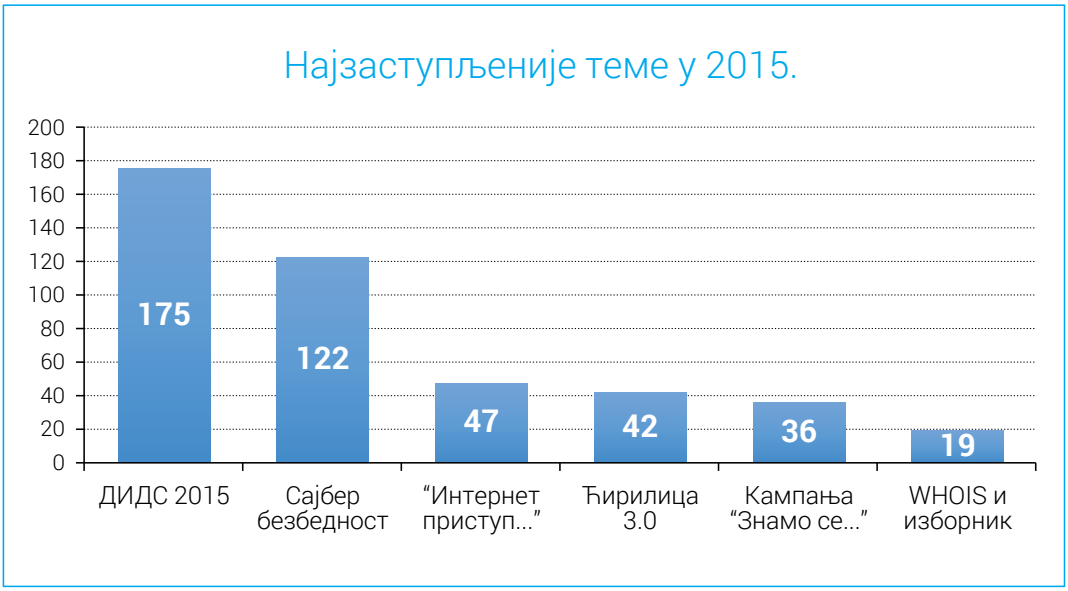

Током године су, разним поводима, реализована бројна гостовања и интервјуи.

На основу анализе 674 објаве, које је обухватио клипинг, број објава на интернет порталима је износио 68% свих објава, али је и даље највећа вредност објава забележена у електронским медијима (818.300 €).

Током 2015. РНИДС се појавио у 160 различитих медија – 28 штампаних медија, 20 телевизијских и радио станица и 112 интернет портала. У штампаним медијима забележене су укупно 137 објаве, у телевизијским и радијским емисијама 81, а на интернет порталима укупно 456 објава. Притом је доминирао примарни и планирани публицитет – 92% медијских

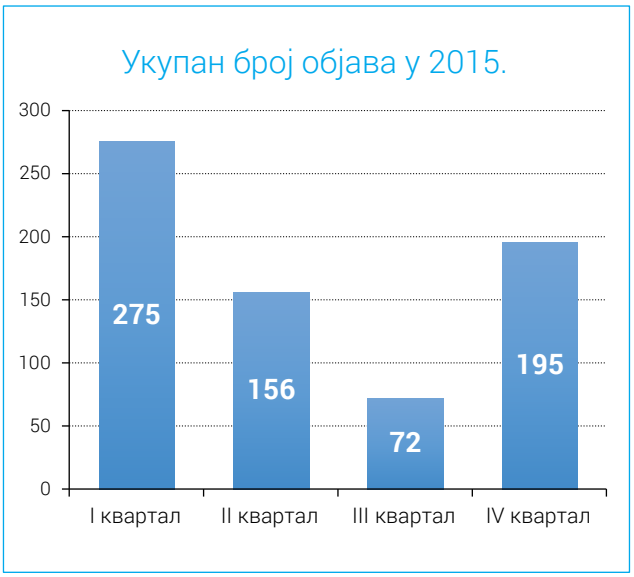

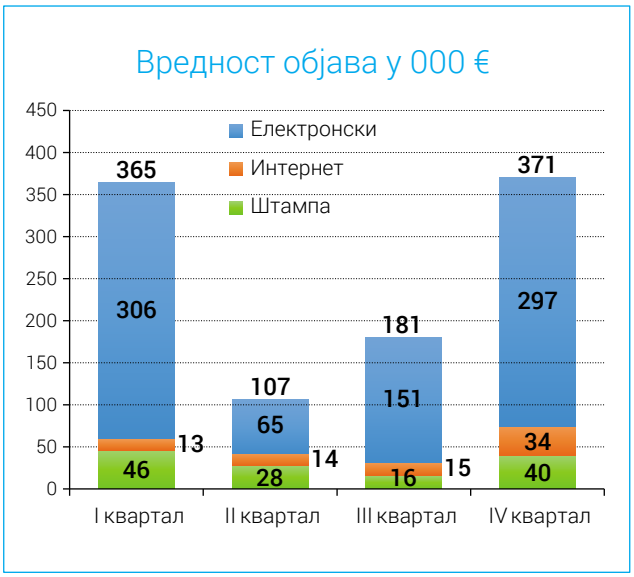

објава је било планирано (укупно 621 објава), док се у 560 објава РНИДС појављивао као примарна тема објаве (83% свих објава). Просечна оцена наклоњености је била 2,07.
У поређењу са претходном годином, број објава бележи повећање у електронским медијима за 4%, а на веб порталима за 31%, док једино у штампаним медијима бележи пад за 8%, што је очекивана последица пребацивања тежишта на дигиталне медије и са оглашавања на PR. Истовремено, у поређењу са 2014, у 2015. AVE вредности бележе повећање у свим типовима медија – у штампаним за 25%, веб порталима за 11% и електронским медијима за 152%. AVE вредност се у штампаним медијима повећала, и поред пада броја објава, услед повећања површине медијских објава.

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Учешће на међународним скуповима

Датум	Назив скупа	Место	Представници РНИДС-а
27. 1.	EuroDIG SEE	Софија	Душан Стојичевић
8–12. 2.	ICANN 52	Сингапур	Душан Стојичевић Александар Павловић Слободан Марковић
25. 2.	34th CENTR Admin	Берлин	Владимир Алексић Стефан Ковач
25. 2.	46th CENTR Legal	Берлин	Слободан Марковић
26–27. 2.	Domain pulse	Берлин	Александар Поповић Слободан Марковић
12–14. 3.	APTi workshop	Букурешт	Душан Стојичевић
18–19. 3.	53rd CENTR GA	Копенхаген	Војислав Родић Данко Јевтовић
26–27. 3.	16th CENTR Marketing	Бари	Предраг Милићевић
7. 4.	RIGF 2015	Москва	Душан Стојичевић
11–12. 5.	CENTR BoD	Фиренца	Данко Јевтовић
19–23. 5.	MAG Meeting	Женева	Слободан Марковић
1–3. 6.	Jamboree 2015	Стокхолм	Данко Јевтовић Владимир Алексић Стефан Ковач Александар Костадиновић Дејан Ђукић Предраг Милићевић
3. 6.	SEEDIG 2015	Софија	Војислав Родић
4–5. 6.	EuroDIG 2015	Софија	Душан Стојичевић
21–25. 6.	ICANN 53	Буенос Ајрес	Данко Јевтовић Снежана Божић Душан Стојичевић
10. 9.	36th CENTR Admin	Кањари	Стефан Ковач
1. 10.	BH IGF	Сарајево	Душан Стојичевић
7–9. 10.	54th CENTR General Assembly	Брисел	Данко Јевтовић

Датум	Назив скупа	Место	Представници РНИДС-а
18–22. 10.	ICANN 54	Даблин	Данко Јевтовић Жарко Кецић Мирјана Тасић Александар Поповић Јелена Ожеговић
10–13. 11.	IGF 2015	Жоао Песоа	Слободан Марковић
3–4. 12.	18th CENTR Marketing workshop	Даблин	Предраг Милићевић
4. 12.	Domain Forum	Софија	Душан Стојичевић
9–10. 12.	CENTR Chair and Vice-chair meeting	Брисел	Стефан Ковач

Организација међународних скупова

У Београду је 21. и 22. 4. 2015. одржан SEE 4 - RIPE NCC, четврти регионални састанак интернет стручњака за југоисточну Европу, у организацији РНИДС-а и Serbian Open eXchange (SOX). Кључне теме скупа биле су управљање Интернетом и регулаторне праксе, технологије за дата центре, функционисање мрежних и DNS система, као и успостављање регионалних тачака за Internet Exchange и примена IPv6 протокола. Поред званичника RIPE NCC, РНИДС-а и SOX-а, на SEE 4 су учествовали посетиоци из Европе и региона, између осталих и представници Интернет друштва (ISOC), Агенције ЕУ за безбедност мрежа и података (ENISA), Euro-IX и националних Internet Exchange (IX) организација, Дипло фондације, Министарства државне управе, РАТЕЛ-а и компанија из области мрежног инжењеринга.

РНИДС је 24. и 25. 9. 2015. у Београду организовао 48. CENTR-ову правну и регулаторну радионицу, која је окупила 23 учесника из 16 националних интернет регистара и Удружења европских националних интернет регистара (CENTR). Осим европских, био је заступљен и национални интернет регистар Канаде. Скуп је отворио директор РНИДС-а, а једна од значајнијих тема скупа је била надзор над радом овлашћених регистара и примена мера у случају повреда одредби уговора. Руководилац Сектора за опште и правне послове је присутне упознао са организационом структуром Регистра и основама политике регистрације .RS и .СРБ домена. Представници CENTR-а су говорили и о могућим изменама регулативе на европском нивоу у смислу проширења одговорности националних интернет регистара, као и о NIS директиви, значају ENISA-е и улози регистара у решавању безбедносних инцидената.

Учешће у међународним радним групама

Жарко Кецић је активно учествовао у две стручне групе у оквиру CENTR-а: Test Requirements Task Force, која се бавила техничким захтевима за нови „алат“ за проверу DNS сервера, и Security радне групе, која је разматрала принципе, правила и безбедносне мере за оснивање безбедног комуникационог канала за размену информација о безбедносним инцидентима, као и за пружање стручне помоћи члановима CENTR-а. Стефан Ковач је изабран за потпредседника Административне радне групе европских националних регистара у оквиру CENTR-а.

2

ПОСЛОВАЊЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ

Увођење стандарда у пословање

Током 2015. је значајна пажња посвећена раду на анализи тржишта, сагледавању потреба, анализе алтернативних решења, припреми потребне документације како би се извршила припрема набавке ИТ система за подршку пословања и пратећих функционалности (управљање документима и пројектима, helpdesk — service desk, CRM, финансије...) током 2016.

Од почетка 2015. је у потпуности заживела и примена новог Организационог оквира, са којим је усклађен читав низ пратећих докумената (извештаји, финансијски планови...).

Финансије

Током првог квартала 2015. је урађено неколико анализа на тему степена реализације Финансијског плана. Од 2015. је у примени нови шифарник и структура Финансијског плана која је у складу са Организационим оквиром, те је урађена упоредна анализа свих финансијских планова почевши од 2013, са свим ребалансима, али приказаних по новом шифарнику, како би се стекао бољи преглед о успостављеним трендовима.

У другом кварталу је урађен и нацрт оквирне структуре Финансијског плана за период 2015—2017, што је послужило Управном одбору за сагледавање финансијских потреба за средњорочни временски период. Током другог квартала, након давања неколико потенцијалних сценарија Финансијског плана, као и дефинисања коначног појединачног предлога и опсежне дискусије током маја, нова верзија (ребаланс) Финансијског плана је усвојена на седници УО 18. 5. 2015. У првој половини новембра је урађен још један ребаланс Финансијског плана за 2015, како би се њиме што прецизније обухватила дотадашња реализација, будућа очекивања и све потребе до краја пословне године. Финансијски план за 2016. је припремљен средином децембра, а усвојен на седници Управног одбора 24. 12. 2015.

Редовно је праћена и ситуација на тржишту хартија од вредности као и банкарском тржишту, те је у складу са тим дошло до орочења слободних средстава, насталих као последица додатне акумулације или истицања претходних орочења. Пажња Сектора за финансије усмерена је на максимално поштовање принципа што сигурнијих пласмана, али уз баланс са њиховом повољношћу, као и одржање несметане ликвидности и солвентности Фондације РНИДС.

Набавке

Најзначајније набавке у 2015. биле су:

- Избор консултаната ради спровођења обавеза РНИДС-а по Споразум о сарадњи са министарством надлежним за телекомуникације и информационо друштво
- Избор екстерног консултанта за анализу постојеће инфраструктуре Система за регистрацију и давање препорука за даља унапређивања
- Набавка новог хардвера, софтвера и услуге одржавања за инфраструктуру Система за регистрацију назива домена
- Набавка новог софтвера за регистрацију назива домена
- Набавка независног софтвера за тестирање EPP сервиса
- Набавка софтверских лиценци
- Набавка рачунара, телефона и канцеларијске опреме
- Набавка алармног система, система за контролу улаза и приступних уређаја за WiFi
- Набавке промотивног материјала и услуга оглашавања

Опремање и уређивање Канцеларије РНИДС-а и простора

У четвртом кварталу 2015. је најпре значајно унапређен систем за бежично повезивање уређаја у Канцеларији РНИДС-а куповином новог система од три WiFi уређаја, а затим и

њиховим подешавањем на највише нивое безбедности, као и раздвајањем мрежа за интерну употребу и мреже за госте. Такође, стари систем за контролу уласка у Канцеларију је, због проблема у раду и кварова, замењен новим, као и алармни систем, чиме је повећана и физичка безбедност Канцеларије.

ЕФИКАСНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ ПОСЛОВАЊА

Правни послови

Будући да је кориснички назив @rnids на друштвеној мрежи Инстаграм био заузет од корисника, који овај назив и није користио, сагласно политици ове друштвене мреже, је покренут поступак за преузимање/брисање налога којим се врши повреда права интелектуалне својине. Поступак је брзо окончан и РНИДС је преузео на употребу кориснички назив @rnids.

Извршена је обнова полиса осигурања опште одговорности према трећим лицима, укључујући одговорност послодавца, као и полисе осигурања професионалне одговорности за чисто финансијске штете причињене трећим лицима настале као последица грешке или пропуста у професионалним пословима осигураника, у складу са Статутом и законом. Извршена је и обнова полиса осигурања рачунарске опреме и пословног простора РНИДС-а.

Превод норвешке брошуре под називом „Правни водич кроз интернет домене“ правно је прилагођен домаћој пракси. Сврха ове брошуре је да правницима који у пракси дођу у додир са интернет доменима помогне да разумеју правне односе између субјеката који су укључени у регистрацију домена, као и правни статус и одговорност сваког од тих лица.

Рачуноводство и ревизија

Крајем јануара 2015. је завршен процес редовног пописа обавеза и имовине са стањем на дан 31. 12. 2014, а извештај о спроведеном попису је усвојен на седници Управног одбора. РНИДС је 30. 3. 2015. електронски поднео Извештај за статистичке потребе, а све у складу са роковима дефинисаним Законом о рачуноводству и подзаконским актима за 2014. Половином маја је завршена и израда Завршног рачуна за 2014, који је усвојио Управни одбор на седници 15. и 16. 6. 2015.

На иницијативу Сектора за финансије и књиговође РНИДС-а дошло је до покретања процедуре за хитне измене Правилника о садржају пореског биланса за недобитне организације – обвезнике пореза на добит, у оквиру Министарства финансија, јер је установљено је да је у иницијално донетом акту, техничком грешком, изостављена читава група трошкова (нематеријални трошкови, група 55). За то је добијена и посебна захвалност од стране колега који раде на овој материји у Министарству финансија. Порески биланс је предат Пореској управи 25. 6. 2015, а сет финансијских извештаја 26. 6. 2015. Агенцији за привредне регистре.

Након спроведене и финалне ревизије финансијских извештаја за 2014, у јулу је издат Извештај ревизора о извршеној ревизији финансијских извештаја за 2015. У оквиру истог је садржано и Мишљење ревизора које указује да финансијски извештаји приказују истинит и објективан, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај Фондације РНИДС

на дан 31. 12. 2014, као и резултате пословања за годину која се завршава на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији.

Извештај интерног ревизора за период од 1. 7. 2014. до 30.6. 2015. је после усвајања од стране Управног одбора, презентован и на седници Конференције суоснивача 12. 12. 2015. Ревизорска оцена устројености и функционисања интерних контрола у поступку набавке добара и услуга је задовољавајућа.

Преглед финансијских средстава

Стање финансијских средстава, орочења и ХоВ на дан 31. 12. 2015:

Датум	**31. 12. 2015.**	
Средњи курс евра	**121,6261**	
Валута	**RSD**	**EUR**
Средства у RSD	RSD	Прерачунато у EUR
Текућа средства у RSD	24.237.018	€ 199.275
Орочена средства у RSD	0	€ 0
Укупно	24.237.018	€ 199.275
Средства у EUR	Прерачунато у RSD	EUR
Текућа средства у EUR	16.133.157	€ 132.646
Орочена средства у EUR	0	€ 0
Укупно	16.133.157	€ 132.646
Укупно без ХОВ	**40.370.175**	**€ 331.920**
Хартије од вредности	11.676.106	€ 96.000
Укупно новчана средства	**52.046.281**	**€ 427.920**

Укупно стање новчаних средстава са хартијама од вредности (државним записима и обвезницама старе девизне штедње), прерачунато у динарима, износи 52.046.281 динара.

3

РАД ФОНДАЦИЈЕ

ЈАВНОСТ РАДА

Интерни информатор "РНИДС инфо" добио је нови назив и нови дизајн, а објављена су четири редовна издања на српском и енглеском језику, и једно специјално издање, у априлу, поводом Конференције ДИДС 2015.

Публикација „Годишњи извештај РНИДС-а 2014." је објављена у електронском и штампаном издању у току трећег квартала 2015.

Током 2015. су на сајт рнидс.срб / rnids.rs редовно постављани записници и одлуке са одржаних седница Управног одбора и периодични финансијски извештаји. Осим тога, објављивани су снимци и извештаји са седница Конференција суоснивача, позиви за набавке, као и информације о активностима Фондације.

Регистар докумената у склопу новог сајта рнидс.срб / rnids.rs је сада претражив по различитим критеријумима (орган који је донео документ, врста документа, датум доношења, да ли је важећи...).

На сајту су објављена имена новоименованих арбитара Комисије за решавање спорова поводом регистрације назива националних интернет домена, као и детаљне Процедуре послова регистрације националних интернет домена, намењене пре свега овлашћеним регистрима.

Сајт Фондације рнидс.срб / rnids.rs

У трећем кварталу 2015. је финализован нови сајт РНИДС-а и пуштен у рад на адресама рнидс.срб и rnids.rs. На њему се налази чак 30% више садржаја него на претходном сајту, има прегледнију структуру и нови дизајн, који је прилагођен и мобилним уређајима. Редизајнирана је и страна на којој се може проверити расположивост назива домена. Поред стандардног приказа резултата, уз додатну информацију о времену када је извршен увид у збирку података Регистра, могуће их је добити и у виду изворног записа из збирке назива домена. Уколико је домен регистрован, посетиоци могу преузети PDF фајл са свим приказаним информацијама.

Нови сајт омогућава и детаљну претрагу Регистра докумената РНИДС-а – по органу којих их је усвојио, по теми и по садржају самих PDF фајлова, као и преглед различитих верзија истог документа. Од нових садржаја, посебно се истиче одељак о управљању Интернетом, који даје преглед битних организација у тој области у свету и у Србији. Одељак посвећен новостима и медијима употпуњен је медијским објавама о РНИДС-у које су подељене на оне објављене у штампи, на телевизији, на радију и на Интернету. Мултимедијални садржаји обухватају фотографије о активностима РНИДС-а, као и видео и аудио садржаје посебно продуциране за потребе РНИДС-а. За сајт су израђени сценарији и снимљена четири кратка видео прилога, са циљем упознавања посетилаца са свим аспектима рада организације.

Нови сајт има око 130 веб страна, доступних на српском (ћирилица и латиница) и енглеском језику, архиву вести од 2007, преко 1.000 докумената, скоро 100 видео клипова и преко 300 фотографија.

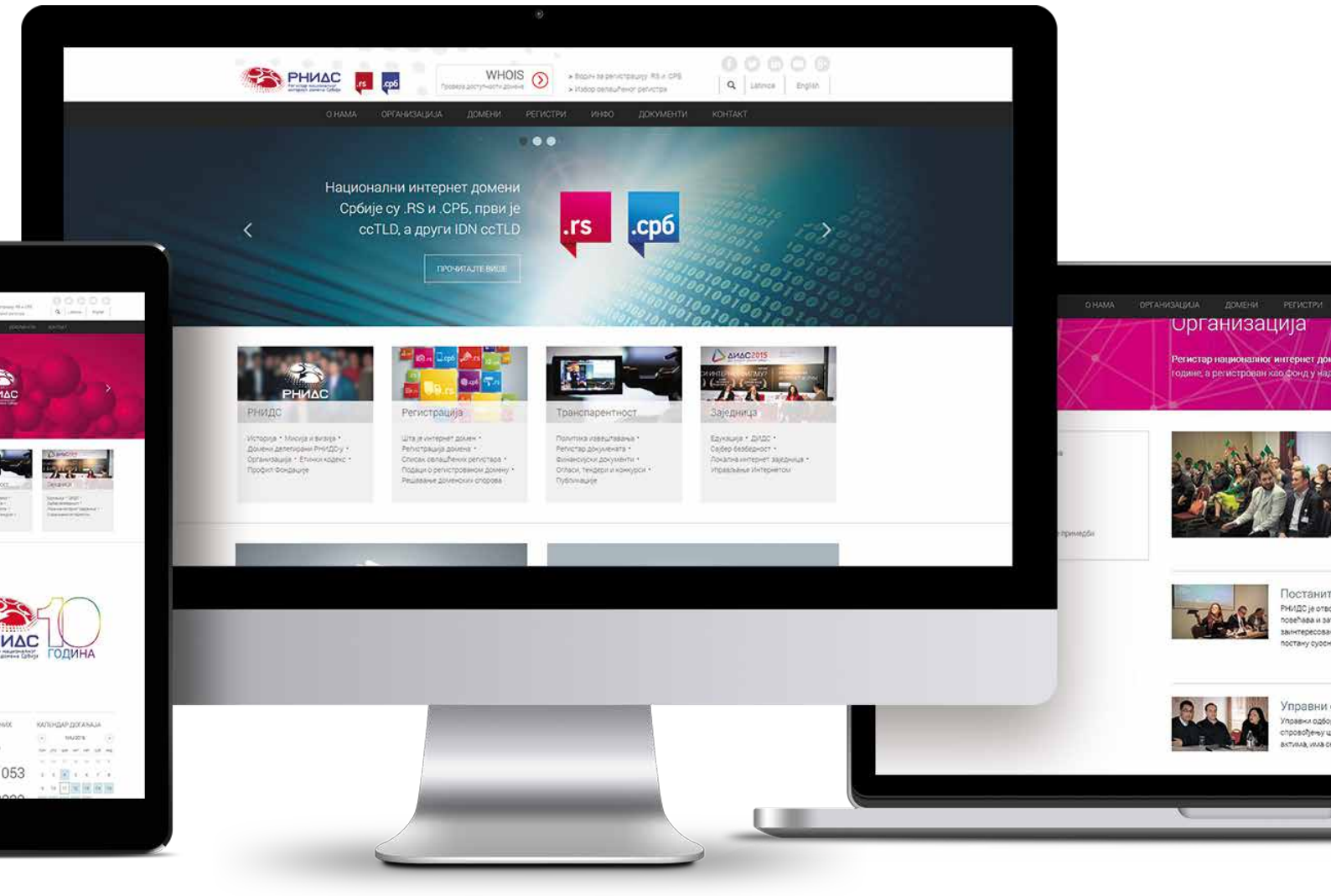

ОРГАНИ И ТЕЛА ФОНДАЦИЈЕ

Конференција суоснивача

Током 2015. одржане су две редовне, једна ванредна и једна изборна седница Конференције суоснивача, а почетком године обављено је тестирање и пуштање у рад система за електронске седнице Конференције суоснивача.

Редовна седница Конференције одржана је 23. 5. 2015. у Београду. Представници суоснивача РНИДС-а су, након дискусије, усвојили Годишњи извештај о раду Управног одбора за 2014. и измене Пословника о раду Конференције суоснивача, које практично омогућавају одржавање електронских седница Конференције. Овом приликом, овлашћени представници суоснивача су информисани о закљученим споразумима о сарадњи са словеначким националним интернет регистром ARNEC и са Дирекцијом за е-управу Републике Србије. Такође је представљен и Квартални извештај о раду УО за први квартал 2015.

У септембру су одржане две седнице Конференције суоснивача – ванредна и изборна, 19. 9. 2015. у Београду. На ванредној седници су овлашћени представници суоснивача, након дискусије, једногласно усвојили измене и допуне Општих услова о регистрацији назива националних интернет домена и измене и допуне Статута РНИДС-а. Овим изменама укинута је обавеза достављања ЈМБГ-а приликом регистрације националних домена и створени услови за успостављање CERT-а за подручје националних домена.

Такође, овлашћени представници суоснивача информисани су о формирању Радне групе за IDN и позвани да узму учешћа у њој. Одмах након ванредне седнице, одржана је и изборна седница, на којој су изабрани председник и заменик председника Конференције суоснивача. Присутни овлашћени представници 58 суоснивача изабрали су Зорана Бухавца за председника, а Ивана Минића за заменика председника, са мандатом од две године.

Ванредна седница Конференције суоснивача

Друга редовна седница Конференције суоснивача одржана је 12. 12. 2015. у Београду. Седници су присуствовала 43 овлашћена представника суоснивача. На седници је усвојен Извештај екстерног ревизора о пословању организације током 2014. У наставку је Управни одбор презентовао извештаје о свом раду током прва три квартала 2015, Извештај интерне ревизије, као и План и програм рада РНИДС-а за 2016. На крају су суоснивачи упознати са Споразумом о сарадњи који је закључен са Заводом за интелектуалну својину.

Током 2015. РНИДС-у је приступило 17 нових суоснивача, а статус суоснивача изгубиле су три фирме. На дан 31. 12. 2015. РНИДС је имао укупно 70 суоснивача.

Управни одбор

Током 2015. одржана је 21 седница Управног одбора, од чега седам електронских. Поред усвајања редовних извештаја о раду, Управни одбор је усвојио и:

- Финансијски план за 2016.
- План и програм рада Фондације РНИДС за 2016.
- Два ребаланса Финансијског плана за 2015.
- Процедура за објављивање вести и других информација на рнидс.срб / rnids.rs
- Правилник о упућивању на скупове
- Упутство о поступку и условима резервације и регистрације назива интернет домена за потребе РНИДС-а

Донета је и измена и допуна Правилника о поступку спровођења набавки, која се односи на рок за објављивање јавног позива. Поред правилника и интерних процедура, припремљена су и усвојена два документа битна за рад РНИДС-CERT-а: Студија оперативног рада DNS сервиса и Безбедан DNS систем.

Након седнице Конференције суоснивача 12. 12. 2015. одржана је и јавна, 224. седница Управног одбора РНИДС-а, на којој су присутни упознати са статусом РНИДС-CERT пројекта. Дискутовано је и о новом Пословнику о раду Статутарне комисије, а презентован је и нови софтвер за регистрацију назива националних интернет домена.

У 2015. Управни одбор је формирао три радне групе:

- Радна група за измену одредби аката којима се уређује питање података који се прикупљају од регистраната
- Радна група за CERT за подручје националних интернет домена
- Радна група за увођење IDN знакова на други ниво националних домена

СПРОВОЂЕЊЕ СПОРАЗУМА О САРАДЊИ СА МИНИСТАРСТВОМ

Средина 2015. је била рок за предају редовног трогодишњег извештаја који РНИДС припрема за министарство надлежно за информационо друштво, сагласно својим обавезама по Споразуму о сарадњи од 23. 12. 2010, закљученим у интересу стабилног функционисања домаћег дела Интернета и регистра интернет домена, у складу са правилима ICANN а.

Изабрани консултанти су нацрте извештаја доставили Канцеларији крајем маја, а коначне верзије усвојио је Управни одбор на седници од 15. 6. 2015. Канцеларија је, у року који је предвиђен Споразумом, доставила следеће документе Министарству трговине, туризма и телекомуникација:

1. Извештај о функционисању организационог модела РНИДС-а, који је сачинио независни стручни консултант – фирма „Lloyd's Register"

2. Извештај о информатичкој безбедности, заштити података и континуитету рада у ИКТ систему РНИДС-а, који је сачинио независни стручни консултант – фирма „Advance Vision Tech"

3. Извештај о доступности главних DNS сервера за националне домене, који је сачинио мр Ненад Крајновић са Катедре за телекомуникације Електротехничког факултета у Београду

4. Извештај о доступности Система за регистрацију националних домена – RsReg, који је сачинила фирма „IT Biz Solutions"

5. Извештај о стању средстава Фондације РНИДС на дан 30. 5. 2015, који је сачинила Канцеларија РНИДС-а

Извештаји су показали да РНИДС испуњава обавезе из Споразума у погледу начина рада организације, безбедности и доступности ИКТ система, као и финансијских резерви за стабилно функционисање. Независни консултанти дали су препоруке за додатно унапређивање функционисања РНИДС-а, које ће у наредном периоду разматрати органи Фондације.

4

ПОДРШКА РАЗВОЈУ ИНТЕРНЕТА У СРБИЈИ

САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

Влада Србије

Слободан Марковић, саветник за ИКТ политике и односе са интернет заједницом у РНИДС-у, изабран је за члана Савета за развој електронског пословања, који је формирала Влада Републике Србије.

Министарство трговине, туризма и телекомуникација

РНИДС се активно укључио у јавну расправу поводом нацрта Закона о информационој безбедности и доставио своје коментаре. Канцеларија је направила преглед измена текста у односу на јавну расправу и коментаре које је РНИДС тада послао, а анализа је показала да је усвојено 13 сугестија РНИДС-а, док 20 није усвојено.

Почетком марта, на молбу колега из Министарства трговине, туризма и телекомуникација, РНИДС је сачинио мишљење о односу домена и оглашавања на Интернету, у светлу нацрта Закона о оглашавању.

Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности

На основу најбоље праксе европских интернет регистара, интерних анализа и додатних консултација са Службом Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, у првом кварталу 2015. РНИДС је приступио измени Општих услова о регистрацији националних домена, са циљем укидања обавезе достављања ЈМБГ-а приликом обављања послова регистрације. То је и учињено на седници Конференције суоснивача Фондације, одржаној 19. 9. 2015, па почев од 19. 10. 2015, називи .RS и .СРБ домена могу да се региструју без обавезног навођења ЈМБГ-а регистранта, административног или техничког контакта.

Управа за заједничке послове републичких органа

У децембру је у просторијама РНИДС-а одржан састанак са представницима Управе за заједничке послове републичких органа, на ком је покренута је иницијатива да у 2016. заједно организују скуп посвећен примени интернет сервиса у државним институцијама, где би се посебно обрадиле теме домена државних институција и безбедност DNS-а, прелазак на IPv6, примена TLS/SSL сертификата и слично.

Завод за интелектуалну својину

Почетком децембра закључен је Споразум о сарадњи са Заводом за интелектуалну својину, са којим ће РНИДС у наредном периоду спроводити заједничке едукативне активности на тему односа интернет домена и жига, решавања доменских спорова, значаја заштите интелектуалне својине и слично.

Дирекција за електронску управу

У јуну је одржан састанак између представника РНИДС-а, Дирекције за електронску управу и Министарства трговине, туризма и телекомуникација на тему повећања употребе IPv6 и ћириличких IDN домена у органима јавне власти.

Народна библиотека Србије

Представници Народне библиотеке Србије и РНИДС-а отпочели су током 2015. консултације на тему архивирања садржаја домаћих сајтова, што је законска обавеза Народне библиотеке.

ОДНОСИ СА ИНТЕРНЕТ ЗАЈЕДНИЦОМ

Представници РНИДС-а су 18. 8. 2015. били гости Економског одељења Амбасаде Сједињених Америчких Држава у Србији. На састанку је било речи о темама од заједничког интереса у области телекомуникација, а посебно о сајбер безбедности, промоцији ИКТ-а и вишеактерског модела управљања Интернетом.

Представници РНИДС-а присуствовали су током априла конференцији поводом десетогодишњице рада РАТЕЛ-а, док су у јуну присуствовали представљању пројекта Share фондације под називом „Интернет атлас Србије".

Крајем октобра представници РНИДС-а су присуствовали Конференцији wwvršac, а у новембру Конференцији Телфор, као и на округлим столовима Привредне коморе Београда на тему развоја е-трговине и новог законског оквира за платне услуге у Србији.

Програми едукације

РНИДС је помогао организацију Регионалног форума комуникационих лидера „Изазов 2015", догађаја намењеног професионалцима из области маркетинга, односа с јавношћу и дигиталних комуникација. Предраг Милићевић, руководилац Сектора за развој пословања

„Безбедност за све"

и маркетинг, учествовао је у једној од панел дискусија, а био је и домаћин радионице „Брендирање на Интернету – чему то служи (и зашто се не примењује)?“, у којој су учествовали представници неколико PR и маркетиншких агенција.

РНИДС је пружио подршку и организацији XV међународне конференције о електронској трговини и електронском пословању „Е-трговина“ која је одржана у другом кварталу 2015. Предраг Милићевић је овом приликом одржао предавање на тему брендирања на Интернету и учествовао у дискусијама током Конференције.

Сајбер безбедност

У 2015. је настављено са организацијом предавања о сајбер безбедности на факултетима. Пракса је показала да је ово одличан начин за успостављање директног контакта са студентима и публиком коју ова тема интересује. Форма двочасовног предавања, са темама које на домаћим факултетима представљају стручњаци за сајбер безбедност, постиже одличне резултате, чему у прилог говори и то да је на шест предавања одржаних у 2015. присуствовало око 900 људи.

У првом кварталу су организована три предавања: на семинару „Безбедност за све“, у сарадњи са Асоцијацијом студената Факултета безбедности, на Факултету организационих наука, у сарадњи са Удружењем студената информатике ФОНИС, и на Факултету за дипломатију и безбедност. У четвртом кварталу су организована предавања на Електротехничком факултету, у сарадњи са Студентском унијом студената ЕТФ-а, на Математичком факултету, у сарадњи са Савезом студената ПМФ-а и на Високој ИКТ школи.

О личној веб безбедности, малициозним програмима, DNS систему, социјалном инжењерингу и начинима заштите и усавршавања у области сајбер безбедности говорили су: Жарко Кецић, руководилац Сектора за ИКТ услуге у РНИДС-у, Александар Костадиновић, систем администратор у РНИДС-у, Лука Герзић из „Gerzic&Associates“, Бошко Радивојевић, директор компаније “Mainstream”, Игор Франц, доцент Универзитета „Метрополитан“ и Јован Шикања, администратор за безбедност компаније „Лимундо“.

Pitajte.RS

Нови едукативни програм, Pitajte.RS, премијерно је одржан 2. 5. 2015. на Конференцији „Нова енергија“ на Копаонику. Pitajte.RS је намењен свима који желе да унапреде своја знања у областима права, књиговодства, развоја пословања, брендинга, интернет маркетинга и аналитике, креирања садржаја и сродних тема везаних за наступ на Интернету. Сви заинтересовани су имали прилике да унапред поставе питања која их интересују на адреси pitajte.rs / питајте.срб, или уз хаштаг #pitajters на Твитеру. Дванаест интернет професионалаца је одржало презентације и одговарало на бројна питања око 100 присутних посетилаца, у оквиру четири тематска блока.

У оквиру сваког од блокова, након презентација предавача, публика је постављала питања на разне теме, а најзанимљивија питања била су награђивана брендираним екстерним батеријама. Све презентације предавача су доступне на pitajte.rs / питајте.срб сајту, заједно са снимцима предавања и питањима публике, који су објављени на РНИДС-овом YouTube каналу. Од оних који су попунили Анкету, 72% посетилаца оценило је Pitajte.RS највишом оценом, и чак 100% њих је одговорило да би врло радо поново присуствовало сличном скупу. Бројни угледни интернет професионалци су присуствовали програму и одслушали предавања свих 12 предавача.

Едукативни програм Pitajte.RS је у четвртом кварталу поновљен као радионица у оквиру „Webiz“ едукације у Суботици 6. 11. 2015. Око 50 представника малих и средњих предузећа, предузетника и појединаца из Суботице и околине, присуствовало је радионици о развоју пословања, брендингу, интернет маркетингу и креирању садржаја. Након предавања, стручњаци су одговарали на питања публике, а њихове презентације постављене су на

ДИДС2015
Дан интернет домена Србије
ПРВИ ДАН
У КОМ СИ ИНТЕРНЕТ ФИЛМУ?
2. БЛОК
ПОЗОВИ Е РАДИ ТРГОВИНЕ
3. БЛОК
ДОМЕН КОЈИ ОБЕЋАВА
ДРУГИ ДАН
РЕГИОНАЛНИ ИНТЕРНЕТ ФОРУМ
EuroDIG
KICK-OFF EVENT

ГОСПОДАРИ ИНТЕРНЕТА
ПОЗОВИ Е РАДИ ТРГОВИНЕ
Laguna RADIO 93,7

ДИДС 2015.

ПРВИ ДАН
СИ ИНТЕРНЕТ ФИЛМУ?
2. БЛОК
ПОЗОВИ Е РАДИ ТРГОВИНЕ
3. БЛОК
ДОМЕН КОЈИ ОБЕЋАВА
ДРУГИ ДАН
EuroDIG
KICK-OFF EVENT
PTC.срб

Pitajte.RS

pitajte.rs сајт. У онлајн анкети 62% посетилаца је радионицу оценило као одличну, док јој је 37% дало оцену 4. Посетиоци су у коментарима истакли да је садржај радионице био добро прилагођен за почетнике и мала и средња предузећа са корисним примерима из праксе, док су неки скренули пажњу да би предавања требало да буду дужа и да трају по пола сата. Зрењанин, Нови Сад, Кикинда, Аранђеловац и Београд су били најчешћи одговори на питање: „Где би требало одржати наредну Pitajte.RS радионицу?".

Организација и суорганизација скупова

ДИДС 2015

Шеста годишња конференција ДИДС 2015, посвећена развоју Интернета у свету и на нашим националним доменима, одржана је 10. и 11. 3. 2015. Конференција је одржана под слоганом "У ком си интернет филму?" и била је подељена у два дана, тако да је првог дана био стандардни програм за пријављене посетиоце, а другог дана је одржан Регионални интернет форум. Конференција је, као и до сада, била бесплатна за све посетиоце, уз регистрацију путем адреса е-поште на регионалним националним интернет доменима. Први пут ДИДС конференција је била подржана од стране ICANN-а, док је Регионални интернет форум био званични припремни састанак за EuroDIG конференцију у Софији.

Током Конференције је евидентирано 45 новинара из 21 медијске куће и агенције, 24 учесника и преко 250 посетилаца, што уз организаторе чини укупно преко 300 присутних. Уводну реч су дали Данко Јевтовић, директор РНИДС-а и Душан Стојичевић, председник УО РНИДС-а. Први блок конференције „Господари Интернета" говорио је о најављеним променама у глобалном управљању Интернетом и у њему су учествовали: Жан-Жак Сael, потпредседник ICANN а за регион Европе, Мартин Бојл, старији саветник за јавне политике британског националног регистра „Nominet" и Леонид Тодоров, шеф за међународне односе руског националног регистра и директор Удружења националних регистара Азијско-пацифичког региона. Као и претходних година, први блок је модерирао

Владимир Радуновић из Дипло фондације. Други блок „Позови Е ради трговине“ био је посвећен е-трговини и свим њеним аспектима, а модерирао га је Милош Петровић, веб предузетник и блогер. Трећи блок је традиционално био резервисан за угледне локације на националним интернет доменима .RS и .СРБ, а модерирао га је Радомир Лале Марковић, суоснивач и директор агенције „TAG Media“.

Поред 28 медијских спонзора, пријатељ Конференције је био Телеком Србија, који је обезбедио бесплатан приступ Интернету за оба дана ДИДС-а. Директан интернет пренос Конференције је ове године пратило 3.538 људи преко 10 локација на Интернету. Интензивне промотивне активности су резултирале великим бројем објава на тему Конференције. Забележено је укупно 179 објава у медијима, од тога 123 на Интернету, по 13 на ТВ и радио станицама и 30 у штампаним медијима.

Другог дана ДИДС-а, 11. 3. 2015, одржан је Регионални интернет форум (РИФ), који је окупио представнике националних регистара Бугарске, Хрватске, Словеније, Црне Горе и Србије, као и представнике државних органа и глобалних интернет организација. Одржан је у форми округлог стола, у потпуности на енглеском језику, као регионални стручни интернет скуп за позване учеснике.

Ћирилица 3.0

Поводом треће године постојања ћириличког националног интернет домена .СРБ, у Галерији “Озон” је 27. 1. 2015. организована панел дискусија “Ћирилица 3.0”. Учесници панела били су домаћи и регионални стручњаци из различитих области, а разговарали су о друштвено-технолошком феномену ћирилице на Интернету, да ли ово писмо може да опстане на глобалној мрежи и под којим условима, које су предности и тренутно највећи проблеми када је у питању .СРБ домен, као и о досадашњим резултатима РНИДС-а на овом пољу. Модератор панела је био Зоран Стефановић, издавач, продуцент и међународни културни активиста, а у дискусији су учествовали: Југослава Лулић професорка Српског језика и књижевности, Александар Василић руководилац пројекта “Албум сећања на наше претке из Првог светског рата”, Урош Недељковић интернет радник, правник и блогер, Ненад Крајновић са Електротехничког факултета у Београду и Сашо Димитријоски, тадашњи директор МАРнета. Панел дискусији је присуствовало око 45 људи, од чега је било 14 новинара.

Ћирилица 3.0

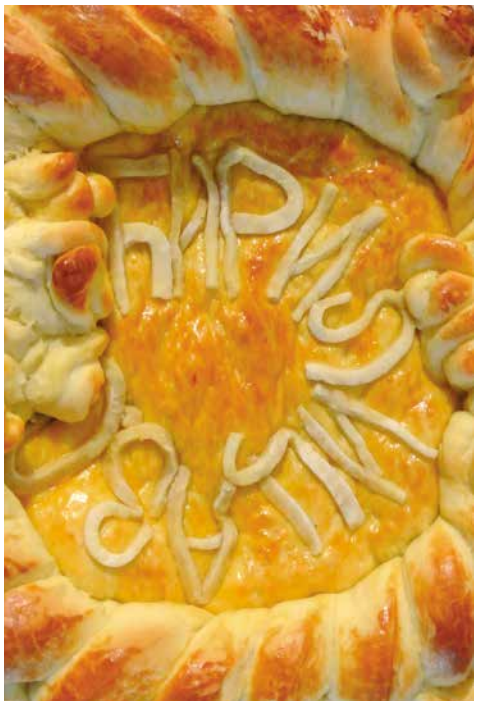

Мобилно а безбедно у Србији

„Европски месец сајбер безбедности" обележен је и панел дискусијом под називом „Мобилно а безбедно у Србији" одржаном 15. октобра пред око 50 посетилаца. Учесници дискусије били су стручњаци из свих области значајних за безбедност на Интернету, а покушали су да одговоре на питања – које су данас главне претње интернет безбедности за обичне и пословне кориснике, како се заштитити, шта раде државне институције и шта се од њих очекује, да ли и колико размишљамо о безбедности, али и ко обрађује наше податке, где их складиште и које су главне опасности које нас вребају онлајн. У првом блоку, на тему „Безбедност мобилних мрежа и апликација", учесници су се из различитих углова, бавили питањем безбедности софтвера и приватности мобилних апликација. Други блок обележила је тема „Нови пројекти и иницијативе у области сајбер безбедности" у којој је између осталог, било речи и о предлогу Закона о информационој безбедности и будућем CERT-у као институцији која ће системски радити на побољшању информационе безбедности у Србији.

Остали скупови

РНИДС је као партнер манифестације Недеља парламентаризма, 21. 10. 2015. у Дому омладине Београда одржао трибину под називом „Више актера, више интереса, више Интернета!", на тему промоције вишеактерског приступа управљању Интернетом, на којој су говорили представници домаћег владиног и невладиног сектора.

РНИДС је у првом кварталу подржао организацију 18. по реду „PC Press Top 50" доделе награда за 50 домаћих најбољих онлајн остварења у 2014. Овом приликом директор РНИДС-а је одржао поздравни говор и доделио награду сајту ртс.срб као најбољем сајту на .СРБ домену.

У Зрењанину је крајем првог квартала, одржана трећа по реду Webiz конференција о пословној примени Интернета за мала и средња предузећа, предузетнике и запослене у секторима маркетинга, продаје и PR-а. РНИДС је подржао организацију овог програма пословне едукације, а првог дана конференције је око 100 полазника имало прилику да чује предавање директора РНИДС-а „Велики Интернет за мали бизнис", о важности пословања на Интернету и начинима на које МСП могу побољшати своје пословање уз помоћ Интернета.

РНИДС је у другом кварталу подржао Конференцију „Нова енергија", којој је присуствовало око 600 посетилаца из земље и региона. Директор РНИДС-а и саветник за ИКТ политике и односе са интернет заједницом су 1. 5. 2015, у оквиру главног програма Конференције, одржали презентацију под називом „Чији је наш Интернет?", током које су на занимљив начин дали одговоре на питања шта је чије на Интернету и ко управља њиме.

РНИДС је, у сарадњи са Правним факултетом Универзитета у Београду, организовао конференцију „Интелектуална својина и Интернет" у трећем кварталу 2015. На конференцији су били представљени радови објављени у истоименом тематском зборнику чије је издавање финансијски помогао РНИДС. Основне теме скупа биле су „Називи интернет домена и жигом заштићене ознаке", као и „Ауторско право и Интернет", а Конференција је организована под покровитељством ICANN а.

Привредна комора Србије је, у сарадњи са Међународном организацијом за заштиту жигова (INTA) и РНИДС-ом, у трећем кварталу организовала округли сто о примени Уредбе о заштити права интелектуалне својине. Овом приликом је руководилац Сектора за опште и правне послове говорио на тему повреде жига путем регистрације назива домена, као и алтернативном начину решавања таквих спорова.

На Факултету безбедности је 25. 9. 2015. одржано отворено предавање под називом предавање „Big Data and Cyber Security". РНИДС и Амбасада Сједињених Америчких Држава организовали су ово предавање у сарадњи са Факултетом безбедности, Студентском унијом ЕТФ-а и Савезом студената ПМФ-а.

РНИДС и Интернет друштво Србије (ISOC RS) су у четвртом кварталу организовали скуп „Интернет приступ у Србији: Проблеми, изазови, решења“, на коме су учествовали домаћи и међународни стручњаци из области електронских комуникација и Интернета. Овом приликом се дискутовало о проблемима дигиталне писмености, приватизацији Телекома Србија и перспективама развоја широкопојасног приступа Интернету.

Учешће на домаћим скуповима

Датум	Назив скупа	Место	Представници РНИДС-а
26–29. 3.	Webiz	Зрењанин	Данко Јевтовић Јелена Ожеговић
22–24. 4.	Е-трговина	Палић	Предраг Милићевић Александар Поповић
30. 4–3. 5.	Нова енергија, "Pitajte.RS"	Копаоник	Данко Јевтовић Слободан Марковић Предраг Милићевић Јелена Ожеговић
5–8. 11.	Webiz 2015	Суботица	Данко Јевтовић Предраг Милићевић Јелена Ожеговић Војислав Родић

УПРАВЉАЊЕ ИНТЕРНЕТОМ

CENTR

На 53. Генералној скупштини Удружења европских регистара националних интернет домена (CENTR), одржаној 19. 3. 2015. у Копенхагену, за члана Управног одбора (Board of Directors) ове организације изабран је Данко Јевтовић, директор РНИДС-а.

Генерална скупштина Удружења европских регистара националних интернет домена (CENTR)

Учешће у радним групама и телима ICANN-а

Мирјана Тасић, саветник директора РНИДС-а за стратегију и развој, континуирано је учествовала у раду ICANN-ових радних група:

- Cross-Community Working Group on Use of Country/Territory Names as TLDs
- Cyrillic script Generation Panel у оквиру Root zone LGR project
- Latin script Generation Panel у оквиру Root zone LGR project

Александар Поповић, руководилац Сектора за финансије, учествовао је у раду Радне групе ICANN а за стратешко и оперативно планирање у оквиру ccNSO (ccNSO SOP WG).

Дејан Ђукић, руководилац Сектора за опште и правне послове, постао је члан Радне групе ccNSO Guidelines Review Committee при ICANN-у, заједно са Мирјаном Тасић. Дејан Ђукић је изабран и за члана Competition, Consumer Trust and Consumer Choice Review Team-а.

РНИДС-CERT

Информациона безбедност је идентификована као један од националних приоритета, не само због обавеза државе Србије у процесу приступања ЕУ, него у већој мери због све израженије потребе да се стални раст употребе ИКТ-а у Србији испрати адекватном законском регулативом и организованим деловањем на сузбијању сигурносних инцидената. РНИДС, као регистар националних домена, има значајну улогу на домаћој ИКТ сцени и свакако носи део одговорности за обезбеђивање највишег могућег степена безбедности у свом домену деловања.

У Плану и програму рада за 2015. формирање CERT-а је постављен као један од циљева организације. Управни одбор је 2. 4. 2015. формирао Радну групу, која је размотрила питања у вези са формирањем РНИДС-CERT-а и дала предлог измена оснивачких аката Фондације. На седници Конференције суоснивача, 19. 9. 2015. усвојене су предложене измене Статута Фондације, којом су област информационе безбедности и CERT додати као делатности РНИДС-а. У оквиру Финансијског плана за 2016, алоцирана су средства за рад CERT-а, а даље активности на овом плану очекују се током целе 2016.

На адреси cert.rnids.rs је постављена иницијална веб страна о РНИДС-CERT-у.

RSNOG

Канцеларија РНИДС-а је за потребе RSNOG заједнице током 2015. спровела јавни конкурс за креирање RSNOG логотипа, а потом и осмислила и пустила у рад сајт на адреси рсног.срб / rsnog.rs.

У склопу Конференције ДИДС 2015 одржано је неформално окупљање десетак чланова RSNOG заједнице, а на окупљању је било речи о организацији прве RSNOG конференције током 2015, успостављању SIRT-а у склопу РНИДС-а и изради сајта rsnog.rs.

На крају првог дана скупа RIPE NCC SEE 4, 21. 4. 2015. одржана је и сесија на тему „Organizing Network Operators' Groups (NOGs) in the Region". Сесија је била посвећена функционисању NOG-ова у региону, њиховим активностима, најбољим праксама, сарадњи итд. са посебним фокусом на искуства из Словеније, Румуније и Србије.

Прва RSNOG конференција

Прва RSNOG конференција одржана је 25. 11. 2015. у „Сава центру" у Београду, уз учешће око 130 домаћих мрежних стручњака из најбитнијих домаћих телекомуникационих оператора и интернет компанија, академских и истраживачких институција, државних органа и организација цивилног друштва. Конференцију је додатно пратило око 300 заинтересованих посредством интернет преноса. Конференцију су подржали РНИДС и RIPE NCC, а одржана је паралелно са другим даном Конференције Телфор.

Прва RSNOG конференција

Након уводних речи, одржано је седам презентација на теме: IPv6 адресирање, DNS и CDN-ови, Разматрање потреба за постојањем домаће Cloud федерације, Политике рутирања, Систем за безбедну размену података о рутирању, Carrier-Grade NAT и Хибридно решење за заштиту од DDoS напада. Други део скупа био је посвећен дискусији на тему „Open Networking у пракси".

ИМПРЕСУМ

РНИДС - Годишњи извештај 2015.

Издавач:
Фондација "Регистар националног интернет домена Србије", Београд

За издавача:
Данко Јевтовић, директор

Уређивачки тим:
Предраг Милићевић
Дејан Ђукић
Жарко Кецић
Александар Поповић

Продукција:
АгитПРОП, Београд

Концепт и текст:
Лазар Бошковић

Дизајн:
Миодраг Веселиновић

Фотографије:
Архива РНИДС-а

Београд, мај 2016.

КОНТАКТ

РНИДС
Жоржа Клемансоа 18а/I
11108 Београд, Србија
ПАК 101147

Интернет адресе:
rnids.rs и рнидс.срб
domen.rs и домен.срб

Друштвене мреже:
linkedin.com/company/rnids
facebook.com/rnids.rs
twitter.com/rnids
youtube.com/rnidsonline
flickr.com/rnids
slideshare.net/RNIDS
pinterest.com/rnidsRS
instagram.com/rnids

GPS локација:
Географска ширина 44° 49′ 20″
Географска дужина 20° 28′ 12″

Радно време:
09.00-17.00 (CET), радним данима

Телефон: (011) 7281-281
Факс: (011) 7281-282

Е-пошта:
Канцеларија: kancelarija@rnids.rs
Директор: direktor@rnids.rs
Управни одбор: upravniodbor@rnids.rs
Председник Конференције суоснивача:
predsednikkonferencije@rnids.rs

РНИДС
Регистар националног интернет домена Србије

.rs .срб